

Benjamin Pintarec

Diplomski studij povijesti, istraživački smjer: Moderna i suvremena povijest
(19. i 20. stoljeće)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Mirko Valentić (1932–2025)

Mirko Valentić (1932–2025)
(foto: Ranko Šuvar/Cropix)

Mirko Valentić (1933–2025)

Početkom ove godine, 18. siječnja, preminuo je hrvatski povjesničar Mirko Valentić. Bio je dugogodišnji ravnatelj Hrvatskog instituta za povijest, a hrvatsku je historiografiju zadužio dugogodišnjim proučavanjem vojnokrajiske povijesti, na čijoj je sintezi radio sve do svoje smrti. Uz Vojnu krajinu, područja historiografskog interesa također su mu bila Vlasi i ranonovovjekovne migracije, gradišćanski Hrvati, hrvatske prometne integracije i jadranske orijentacije te srpske nacionalne ideologije u 19. i 20. stoljeću.

Valentić se rodio 19. rujna 1932. u Ivanjskoj pokraj Banje Luke, ondašnjoj Vrbaskoj Banovini i današnjoj Bosni i Hercegovini, odnosno entitetu Republike Srpske. Maturirao je 1953. godine, a diplomirao 1961. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s temom *Pitanje Vojne krajine na Hrvatskom saboru 1861.* za što je dobio i rektorovu nagradu. Vojnokrajiska povijest ostat će mu polje interesa cijeli život. Iste godine zapošljava se u Školi za odgajatelje kao profesor povijesti gdje radi do 1964. godine. Nakon toga zapošljava se u Povijesnom muzeju Hrvatske gdje radi kao kustos do 1971. godine. Tijekom rada

u muzeju objavljuje svoje prve dvije knjige: prvu knjigu *Kameni spomenici Hrvatske XIII – XIX stoljeća* objavljuje 1969., a drugu *Gradišćanski Hrvati od XVI. stoljeća do danas* 1970. godine. Na Institutu za historiju radničkog pokreta Hrvatske (od 1996. godine Hrvatski institut za povijest) zapošljava se 1971. i ostaje sve do umirovljenja 2002. godine. Nakon nekoliko godina rada na Institutu, 1976. odlazi na stručno usavršavanje u Beč gdje dvije godine istražuje arhivsko gradivo o ratovima s Osmanlijama i Vojnoj krajini u Ratnom arhivu. Nakon arhivskog rada u Beču, 1978. godine brani doktorsku disertaciju na temu *Hrvatsko-slavonska Vojna krajina i pitanje njezina sjedinjenja s Hrvatskom 1849.-1881.*, a 1981. dorađenu verziju objavljuje kao knjigu. To je bila prva knjiga unutar hrvatske historiografije o tematici Vojne krajine. Iste je godine s Fedorom Moaćaninom napisao predgovor kataloga izložbe *Vojna krajina u Hrvatskoj*, koju je Hrvatski povijesni muzej organizirao povodom stote obljetnice sjedinjenja Vojne krajine s civilnom Hrvatskom.

Valentić 1991, nakon dvadeset godina rada, postaje ravnatelj Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske. Tijekom njegova mandata obnovljena je zgrada Instituta u Opatičkoj 10, pojačano je izlaženje časopisa i počinju se održavati međunarodne konferencije. Pokrenuta je biblioteka Hrvatska povjesnica u kojoj su, između ostalog, objavljena djela *Povijest Stolne crkve zagrebačke* Baltazara Adama Krčelića i *Spomen na kraljeve i banove Kraljevstva Dalmacije, Hrvatske i Slavonije* Jurja Ratkaja. Valentić se tijekom karijere mnogo bavio proučavanjem vlaške povijesti te je za vrijeme svojeg mandata na Institut pozvao dvojicu povjesničara koji su se također bavili tim pitanjem. Prvi je bio Zef Mirdita, koji u Zagreb dolazi nakon što su ga politički razlozi prisilili da početkom 90-ih napusti Prištinu, a na Institutu je od 1993. do 1998. vodio projekt *Vlasi – starobalkansko stanovništvo od povijesne pojave do danas*. Drugi je bio Milan Kruhek koji je Valentića zamijenio na mjestu ravnatelja nakon što se umirovio.

Valentić nastavlja s radom i nakon umirovljenja te mu je 2006. godine dodijeljeno zvanje znanstvenika emeritusa. U nakladi Instituta 2003. godine izlazi zbornik *Hereditas rerum Croaticarum ad honorem Mirko Valentić*. Valentić uređuje nakladnički niz *Hrvatska na tajnim zemljovidima XVIII. i XIX. stoljeća* u kojem se sabiru habsburški vojni zemljovidni nastali na detaljnim topološkim izmjerama. Iako je plan bio izdati ukupno 24 knjige u nakladničkom nizu, do 2009. izdano ih je 12 i projekt još uvijek stoji nedovršen. Moderne i suvremene povijesti dotaknuo se u knjizi *Rat protiv Hrvatske 1991. - 1995.: Velikosrpski projekti od ideje do realizacije* u kojoj daje pregled velikosrpskog projekta od 19. stoljeća i svoju interpretaciju njegove primjene u ratovima 90-ih. Poviješću Vojne krajine bavio se do samog kraja, a zadnje je preglede napisao u drugom svesku sinteze *Povijest Hrvata*, čiji je bio i urednik.

Mirko Valentić ostavio je dubok trag u hrvatskoj historiografiji, osobito u proučavanju Vojne krajine i ranonovovjekovnih migracija. Svojim znanstvenim radom i vođenjem Hrvatskog instituta za povijest značajno je obogatio istraživanje i razumijevanje hrvatske prošlosti. Njegova posvećenost znanosti, otvorenost prema suradnji i neumoran rad ostat će trajna inspiracija budućim generacijama povjesničara.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 20 2025.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti,
godina XX, broj 20, 2025.

Glavna i odgovorna urednica
Marija Bišćan

Zamjenik glavne urednice
Ruben Prstec

Uredništvo

Filip Bačurin
Marija Bišćan
Adrian Filčić
Nera Kapustić
Karlo Košir
Ivan Moškato
Marko Perišić
Ruben Prstec
Matija Pudić

Urednici pripravnici

Tita Mikulaš
Benjamin Pintarec

Redakcija

Filip Bačurin
Marija Bišćan
Adrian Filčić
Nera Kapustić
Karlo Košir
Tita Mikulaš
Ivan Moškato
Marko Perišić
Benjamin Pintarec
Ruben Prstec
Matija Pudić

Tajnik Uredništva

Marko Perišić

Recenzenti

dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Arijana Kolak Bošnjak
dr. sc. Inga Vilogorac Brčić
dr. sc. Neven Budak
dr. sc. Mihovil Dabo
dr. sc. Vinko Korotaj Drača

dr. sc. Stipe Grgas
dr. sc. Branimir Janković
dr. sc. Maja Katušić
Dea Marić
dr. sc. Lidija Nikočević
dr. sc. Ana Rajković Pejić
dr. sc. Filip Šimetin Šegvić
dr. sc. Luka Špoljarić
dr. sc. Peter Štih
dr. sc. Nikola Tomašegović
dr. sc. Hrvoje Tutek
dr. sc. Nada Zečević
Andrija Živković

Lektura za hrvatski jezik

Antonia Buti
Nikolina Fajt
Grgur Gržetić
Lorenia Jantolek
Nera Kapustić
Mihaela Pokrivač
Martina Prosen

Lektura za engleski jezik

Marko Perišić
Ruben Prstec
Matija Pudić

Oblikovanje

FF Press

Izdavač

Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Tisak

d. o. o. Studio moderna

Naklada

Tiskano u 75 primjeraka.

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove i mišljenja autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa finansijski je omogućeno:

sredstvima koja je ustupio Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

sredstvima dobivenim na Natječaju za studentske programe Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu

Redakcija časopisa Pro tempore im iskreno zahvaljuje na finansijskoj podršci.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva

Odsjek za povijest

(za: Uredništvo Pro tempore)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ivana Lučića 3, 10 000 Zagreb

Kontakt

casopis.protempore@gmail.com

Web-stranica

<https://protempore.ffzg.unizg.hr/>